

LIETUVOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO PASLAUGŲ RINKA 2023 M.

2024 m. spalio 21 d. Nr. (71.8E)ND-16

GELEŽINKELIAI

2023 m.

5,04 mln.

pervežtų keleivių

+7,5%

27,2 mln. tonų

pervežtų krovinių

-15,6%

6,82

mln. traukinio km
nuvažiavo keleiviniai
traukiniai

+2,3%

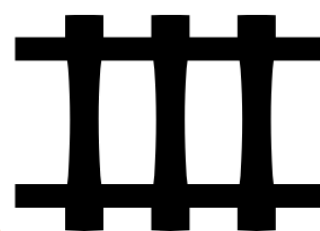
26%

iš jų nuvažiuota
elektrine trauka

4,88

mln. traukinio km
nuvažiavo kroviniai
traukiniai

-10,8%

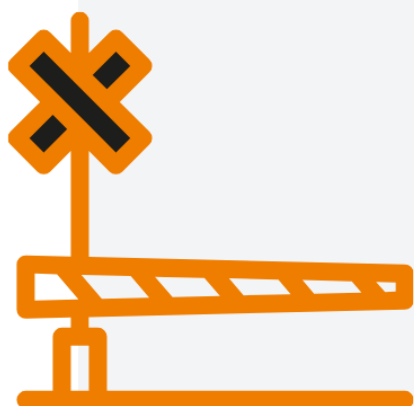
88,7%

keleivinių traukinių
punktualumas

75,3%

krovinių traukinių
punktualumas

2,6 ↑

karto padidėjo viešosios
geležinkelių infrastruktūros
valdytojo investicijos į
naują infrastruktūrą

343,9

mln. Eur viešosios geležinkelių
infrastruktūros išlaidų

+69,2%

Turinys

Terminai ir santrumpos	4
1. Informacija apie LR geležinkelių tinklą	5
2. Lietuvos geležinkelių rinka	6
2.1. Krovinių vežimo rinka	8
2.2. Keleivių vežimo rinka	10
3. Darbuotojai geležinkelių rinkoje	11
4. Užmokestis už MPP	12
4.1. Traukinių eismo ir kontaktinio elektros tinklo naudojimo įmokų tarifai	12
4.2. Rinkos segmentų antkainiai	13
5. Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajamos ir išlaidos	14
6. Vežėjų pajamos ir sąnaudos	15
7. Krovos terminalai ir kiti GPJ	16
8. Traukinių punktualumas	16
9. RRT gauti ir išnagrinėti skundai	17
Priedas	18

Terminai ir santrumpos

Bruto tkm	bendrieji bruto tonkilometrai, apskaičiuojami traukinio bruto masę tonomis (įskaitant veikiančio lokomotyvo masę tonomis) dauginant iš traukinio nuvažiuoto atstumo kilometrais
Geležinkelių rinka	Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinka
GPĮ	geležinkelių paslaugų įrenginys
GPĮ operatorius	fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens, kitos organizacijos padalinys, kurie yra atsakingi už vieno ar daugiau geležinkelių paslaugų įrenginių valdymą arba vienos ar daugiau su geležinkelių transportu susijusių pagrindinių, papildomų ir (ar) pagalbinių paslaugų teikimą geležinkelių paslaugų įrenginiuose
Keleivio km	bendras visų pervežtų keleivių nuvažiuotas atstumas kilometrais
Keleivių vežimas	keleivių, bagažo vežimas geležinkelių transportu
Kodeksas	Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksas
Krovinių vežimas	krovinių vežimas geležinkelių transportu
Krovos terminalas	vieta su joje esančia įranga ar be jos, skirta kroviniui (įskaitant įvairiarūšio transporto vienetus) pakrauti, iškrauti, perkrauti ir (ar) saugoti, kai bent viena transporto rūšis yra geležinkelių transportas
LR	Lietuvos Respublika
MPP	minimalusis prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketas
Neto tkm	neto tonkilometrai, apskaičiuojami pervežtų krovinių kiekį tonomis dauginant iš nugabento atstumo kilometrais
Pajėgumai	viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai
Rinkos segmentas	vežimo geležinkelių transportu rinkos segmentas, kuriam gali būti taikomas antkainis
RRT	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba
TEN-T	transeuropinio transporto tinklas
TEU	dvidešimtys pėdų ilgio konteinerio vieneto ekvivalentas
Tkm	tonkilometrai – masės tonomis ir nuvažiuoto atstumo kilometrais sandauga
Tranzitas	traukinio, kertančio išorinę Europos Sąjungos sieną, vykimasis per Lietuvos Respublikos teritoriją, kai šiuo traukiniu vežami kroviniai neiškraunami ir nepakraunami Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, o keleiviai neįlaipinami ir neišlaipinami Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje
Traukinio km	traukinio (-ių) nuvažiuotas atstumas kilometrais
TTT	tarnybinis traukinių tvarkaraštis
Valdytojas	viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas AB „LTG Infra“
Vežėjas	geležinkelio įmonė (vežėjas)

Ataskaitos tikslas ir apimtis

Šios ataskaitos tikslas yra pateikti išsamią ir detalią Lietuvos geležinkelių rinkos analizę bei apžvelgti 2023 m. joje vykusius pokyčius. Geležinkelių rinkos stebėseną yra esminė RRT, kaip geležinkelių transporto rinkos reguliuotojos, funkcija, vykdoma vadovaujantis Kodekso 7¹ straipsnio 1 dalies 3 punktu. Tai svarbi priemonė siekiant didinti geležinkelių rinkos skaidrumą, identifikuoti esamus ir potencialius pokyčius bei skatinti šios rinkos dalyvius nuolat tobulinti savo vykdomą veiklą.

Ataskaita apima įvairias Lietuvos geležinkelių rinkos veiklos sritis. Joje pateikiami duomenys ir analizė, susiję su šiais aspektais:

1. geležinkelių tinklo būklė, įskaitant bendrą geležinkelio kelių ilgį, šalies teritorijos padengimą ir naudojimo intensyvumą, geležinkelio vėžių pasiskirstymą, elektrifikuotų geležinkelio kelių ilgį bei TEN-T tinklo kelius, krovos terminalus ir kitus GPĮ;
2. rinkos dalyvių veikla, apimanti krovinių ir keleivių vežėjus bei jų naudojamus pajėgumus ir veiklos apimtis;
3. krovinių ir keleivių vežimo statistika, apimanti vietinius ir tarptautinius maršrutus, krovinių vežimo struktūrą ir veiksnius, įtakojančius šių vežimų apimtis;
4. reguliavimo aplinka, apimanti taikomus užmokesčius ir jų įtaką rinkos dalyviams, skundų nagrinėjimo rezultatus.

Į ataskaitą taip pat įtraukta lyginamoji Lietuvos ir kaimyninių Baltijos regiono valstybių analizė, siekiant įvertinti Lietuvos geležinkelių rinkos stipriąsias ir silpnąsias sritis.

Ataskaita parengta vadovaujantis 2023 m. gegužės 24 d. RRT tarybos patvirtintomis Informacijos teikimo geležinkelių transporto rinkos reguliuotojui taisyklėmis¹ iš valdytojo, vežėjų ir GPĮ operatorių surinktais duomenimis.

1. Informacija apie LR geležinkelių tinklą

Per 2023 m. bendras LR geležinkelių tinklui priklausančių geležinkelio kelių ilgis kito neženkiai, t. y. padidėjo nuo 1 919 iki 1 924 km. Iš šio skaičiaus 93,3 proc. (1 795,9 km) sudarė 1 520 mm vėžės keliai, 6,7 proc. (128,4 km) – 1 435 mm vėžės keliai. Elektrifikuotų geležinkelio kelių ilgis sumažėjo nuo 156 iki 152 km, o TEN-T priklausančių geležinkelio kelių ilgis – nuo 1 454 iki 1 451 km. Elektrifikuoti geležinkelio keliai sudarė apie 7,9 proc. visų LR geležinkelio kelių, ir šis rodiklis buvo mažiausias tarp kitų palyginimui pasirinktų Baltijos regiono valstybių². Estijoje elektrifikuoti geležinkelio keliai 2023 m. sudarė 15,6 proc. visų šalies geležinkelio kelių, Latvijoje – 13,5 proc., Lenkijoje – net 62,8 proc., Suomijoje – 57,9 proc. Kalbant apie geležinkelių tinklo tankumą, pažymėtina, kad 2023 m. Lietuvoje vienam šalies ploto kvadratiniam kilometrui teko apie 29 m geležinkelio, ir šis rodiklis buvo panašus kaip Estijoje (32 m) ir Latvijoje (29 m), du kartus mažesnis nei Lenkijoje (60 m), bet ženkliai didesnis nei Suomijoje (17 m).

2023 m. pajėgumais geležinkelių transporto veiklai vykdyti naudojosi keturios įmonės – trys krovinių vežimo (AB „LTG Cargo“, AB „Akmenės cementas“ ir UAB „Gargždų geležinkelis“) ir viena – keleivių vežimo (UAB „LTG Link“). Palyginti su kitomis Baltijos regiono valstybėmis, Lietuvoje keleivių ir krovinių vežėjų yra nedaug. Nors, pvz., Suomijoje 2023 m. taip pat buvo tik

¹ Skelbiama <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f6c46f00fa3611ed9978886e85107ab2> (pradėtos taikyti nuo 2024 m. sausio 1 d.).

² Estija, Latvija, Lenkija, Suomija. Lyginamųjų rodiklių suvestinė pateikta šios ataskaitos priede.

vienas keleivių vežėjas, kitose Baltijos regiono valstybėse jų buvo daugiau, pvz., Estijoje – 2, Latvijoje – 4, Lenkijoje – net 16. Krovinių vežimo sektoriuje Lietuva taip pat yra viena iš šalių, turinčių mažiausiai vežėjų. 2023 m. Latvijoje ir Suomijoje krovinių vežėjų skaičius buvo panašus kaip ir Lietuvoje – atitinkamai 4 ir 5 vežėjai, tačiau Estijoje jų buvo 13, o Lenkijoje krovinius geležinkeliais vežė net 34 vežėjai.

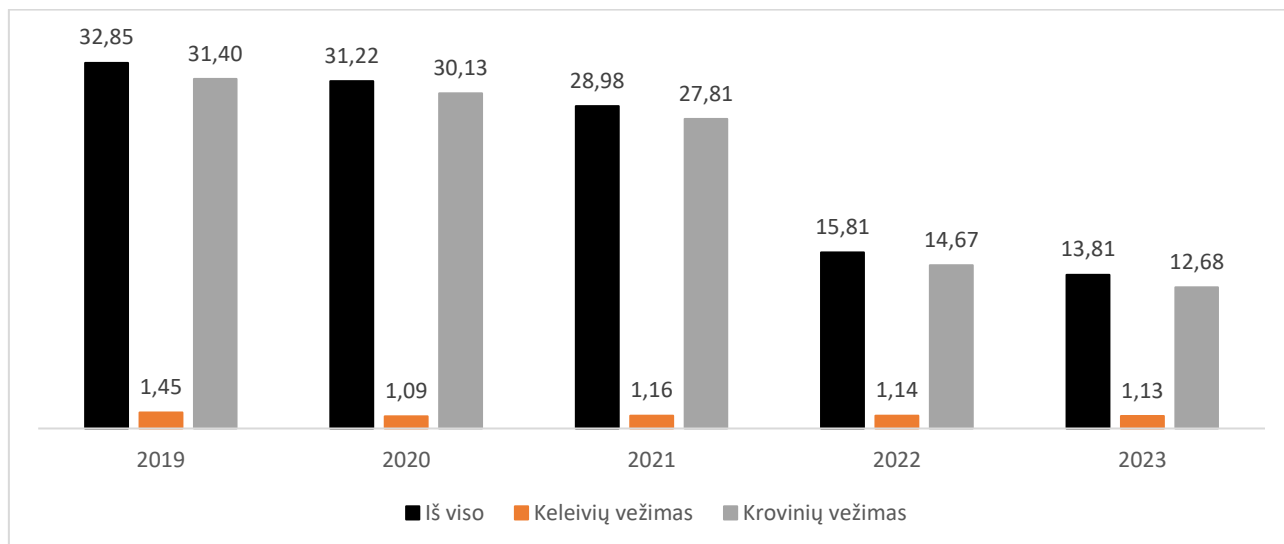
2023 m. iš visų geležinkelių transporto veiklai vykdyti skirtų pajėgumų 32,2 proc. buvo skirti pagal metines paraiškas, 67,8 proc. – pagal paskutinės minutės paraiškas. Perpildytų viešosios geležinkelių infrastruktūros dalių nebuvo paskelbta.

2023 m. vidutinis tvarkaraštinis (planuotas) traukinio greitis LR geležinkelių tinkle buvo 51,7 km/h, vidutinis faktinis – 55,7 km/h.

2. Lietuvos geležinkelių rinka

2023 m. faktinė visų traukinių darbo LR geležinkelių tinkle apimtis buvo **13,81 mlrd. bruto tkm**. Palyginti su 2022 m. (15,81 mlrd. bruto tkm), faktinė darbo apimtis sumažėjo 13,6 proc. Kaip ir ankstesniais metais, didžioji faktinės traukinių darbo apimtys dalis – 98,52 proc. – teko AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupei priklausantiems vežėjams AB „LTG Cargo“ ir UAB „LTG Link“ (2022 m. šis rodiklis buvo 99,48 proc.).

Krovinių vežimo rinkoje ir toliau buvo stebima faktinės darbo apimtys mažėjimo tendencija – per 2022 m. mažėjusi net 47,2 proc., 2023 m. faktinė traukinių darbo apimtis mažėjo 13,6 proc. ir sudarė 12,68 mlrd. bruto tkm. Keleivių vežimo sektoriuje faktinė traukinių darbo apimtis 2023 m. buvo 1,13 mlrd. bruto tkm, t. y. sumažėjo 1,1 proc., palyginti su 2022 m. (žr. 1 pav.).

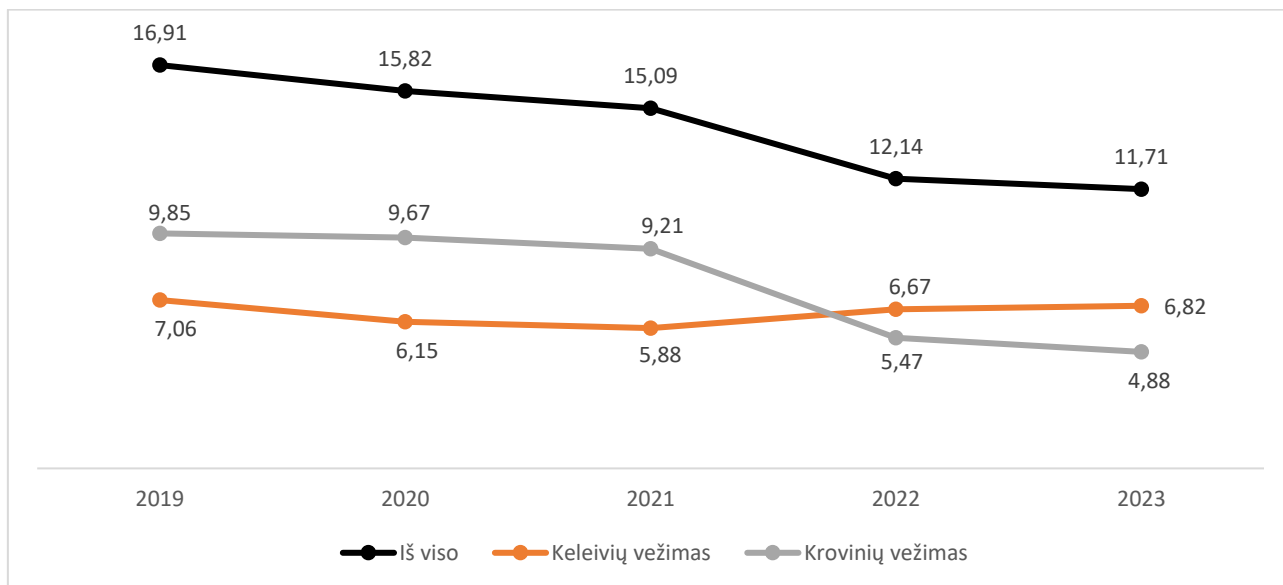

1 pav. Faktinė traukinių darbo apimtis LR geležinkelių tinkle, mlrd. bruto tkm, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

2023 m. LR geležinkelių tinklu iš viso nuvažiuota **11,71 mln. traukinio km** – 3,6 proc. mažiau nei 2022 m. (12,14 mln. traukinio km). Nepaisant bendro mažėjimo, vežant keleivius nuvažiuota 2,3 proc. daugiau traukinio kilometrų nei 2022 m. (6,82 mln. traukinio km), taigi traukinių nuvažiuoto atstumo mažėjimas buvo stebimas tik krovinių vežimo rinkoje – čia 2023 m. traukinio kilometrų nuvažiuota 10,8 proc. mažiau nei 2022 m. – 4,88 mln. traukinio km

(žr. 2 pav.). Taip pat pažymėtina, kad keleivių vežimo paslaugas teikiantis vežėjas antrus metus iš eilės nuvažiavo daugiau traukinio kilometrų, nei krovinių vežimo paslaugas teikiantys vežėjai.

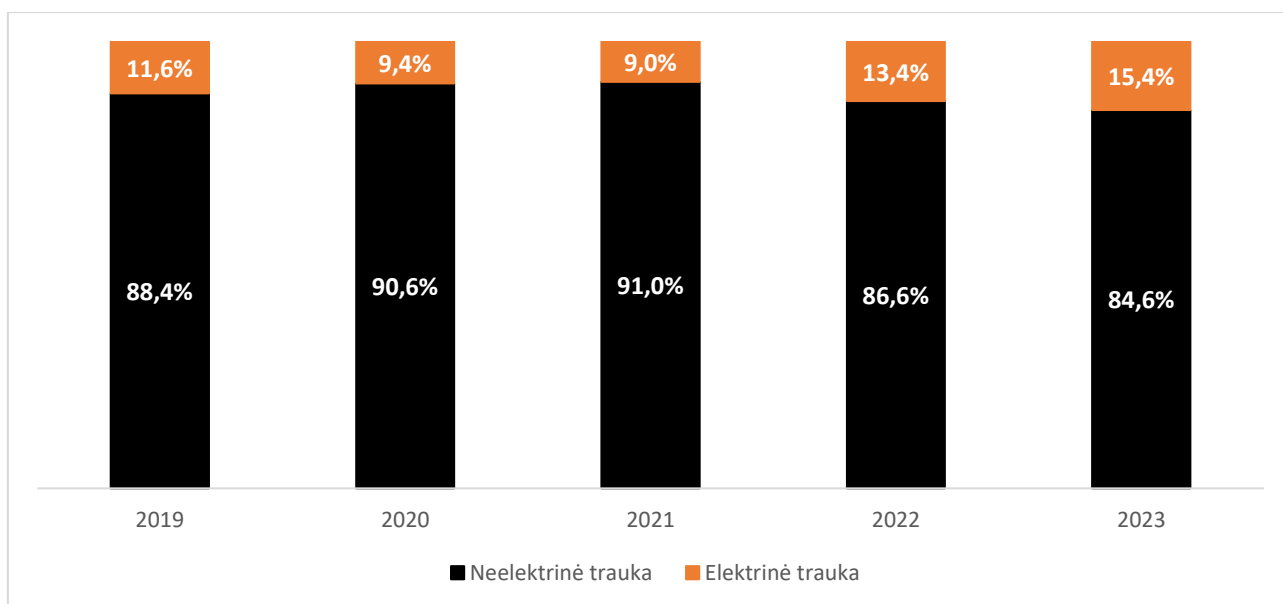

2 pav. Traukinių eismas LR geležinkelių tinkle, mln. traukinio km, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

99,2 proc. visų traukinio kilometrų nuvažiauta 1 520 mm vėže.

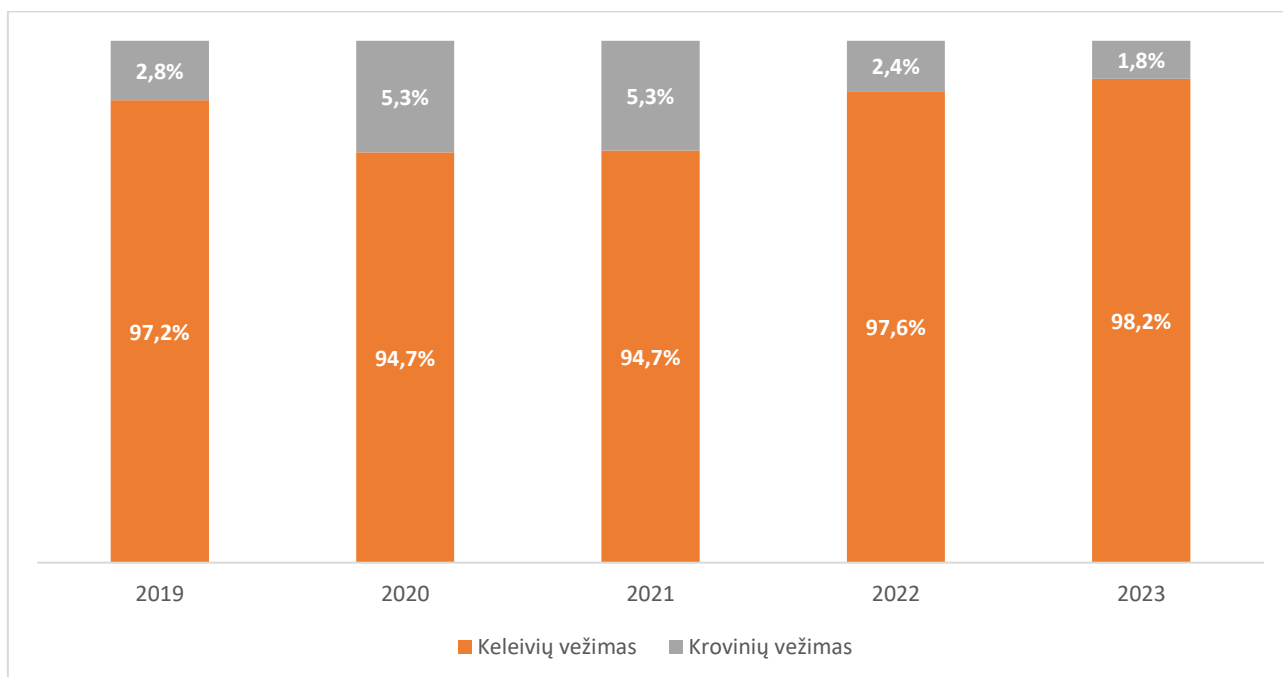
2023 m. elektrine trauka nuvažiauta 1,8 mln. traukinio km (10,9 proc. daugiau nei 2022 m.), neelektrine – 9,9 mln. traukinio km (5,8 proc. mažiau nei 2022 m.). 2023 m. elektrine trauka nuvažiuoti traukinio kilometrai sudarė 15,4 proc. visų nuvažiutų traukinio km (žr. 3 pav.).

3 pav. Traukinių eismo (traukinio km) pasiskirstymas pagal traukos rūšį, proc., 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

Skaičiuojant pagal nuvažiutus traukinio kilometrus, 2023 m. 98,2 proc. viso elektrine trauka nuvažiuito atstumo sudarė keleivių vežimo veikla (žr. 4 pav.).

4 pav. Elektrine trauka varomų traukinių eismo (traukinio km) pasiskirstymas pagal paslaugų rūšį, proc., 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

2.1. Krovinių vežimo rinka

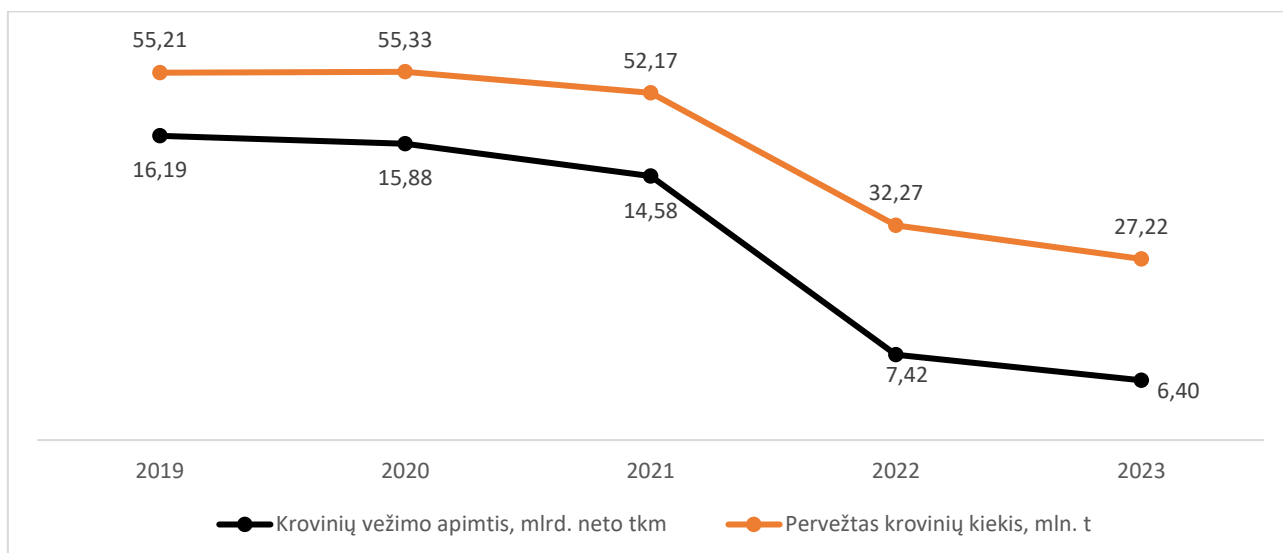
Krovinių vežimo rinkoje traukinių darbo apimtys matuojamos ne tik bruto tonkilometrais, bet ir neto tonkilometrais, kurie labiau atspindi pačių krovinių vežimo apimtį. 2023 m. šios apimtys siekė **6,40 mlrd. neto tkm** ir buvo 13,8 proc. mažesnės nei 2022 m. (7,42 mlrd. neto tkm).

Skaičiuojant pagal neto tonkilometrus, 2023 m. elektrine trauka pervežta apie 0,9 proc. krovinių (skaičiuojant pagal nuvažiuotus traukinio kilometrus, šis rodiklis būtų apie 0,7 proc.).³

Per 2023 m. krovinių traukiniais LR geležinkelių tinklu iš viso pervežta **27,22 mln. tonų** krovinių, t. y. 15,6 proc. mažiau nei 2022 m. ir net 47,8 proc. mažiau nei 2021 m.

Krovinių vežimo rinkos apimtį nagrinėjant detaliau, matyti, kad 2023 m. krovinių vežimo vietiniais maršrutais apimtį didėjo 13,3 proc. ir siekė 3,91 mlrd. neto tkm, o krovinių vežimo tarptautiniais maršrutais – mažėjo net 37,4 proc., iki 2,48 mlrd. neto tkm. Iš šio skaičiaus 1,46 mlrd. neto tkm sudarė tranzitas (24,2 proc. mažiau nei 2022 m.) (žr. 5 pav.).

³ Lietuvos vežėjai neturi elektrine trauka varomų traukinių. Minėtas procentines dalis sudaro Baltarusijos krovinių vežimo traukiniai, nuo Baltarusijos sienos iki Kenos geležinkelio stoties važiuojant AB „LTG Cargo“ vardu.

5 pav. Krovinių vežimo apimtys LR geležinkelių tinkle, mlrd. neto tkm ir mln. t, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

Detalesnis krovinių vežimo apimčių išskaidymas pateiktas 1 lentelėje.

1 lentelė. Krovinių vežimo apimtys, 2019–2023 m.

Rodiklis	2019	2020	2021	2022	2023
Krovinių vežimo apimtis, mlrd. neto tkm	16,19	15,88	14,58	7,42	6,40
- vietiniai maršrutai	3,84	3,83	3,61	3,45	3,91
- tarptautiniai maršrutai	12,35	12,05	10,97	3,96	2,48
- tranzitas	1,91	2,59	2,78	1,92	1,46
Pervežtas krovinių kiekis, mln. t	55,21	55,33	52,17	32,27	27,22

Šaltinis: RRT.

Vertinant vietinių ir tarptautinių krovinių vežimo apimčių (neto tkm) santykį, matyti, kad 2023 m. krovinių vežimas vietiniais maršrutais sudarė 61,2 proc., tarptautiniais maršrutais – 38,8 proc. visos krovinių vežimo apimtys (2022 m. šios procentinės dalys atitinkamai buvo 46,6 ir 53,4 proc.). Krovinių vežimo tarptautiniais maršrutais apimtis mažėjo dėl geopolitinių motyvų grindžiamo krovinių srautų iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos mažinimo, taip pat dėl tranzitu vežamų krovinių kiekio mažėjimo, o krovinių vežimo vietiniais maršrutais apimtis didėjo atsiradus papildomam tam tikrų krovinių (pvz., statybinių medžiagų, skirtų infrastruktūrai gerinti, naftos produktų ir kt.) gabenimo poreikiui. Krovinių vežimo tranzitu, kaip krovinių vežimo tarptautiniais maršrutais dalies, apimtis (neto tkm) 2023 m. sudarė 22,8 proc. (palyginti su 25,9 proc. 2022 m.) visos krovinių vežimo apimtys ir 58,7 proc. krovinių vežimo tarptautiniais maršrutais apimtys (palyginti su 48,5 proc. 2022 m.).

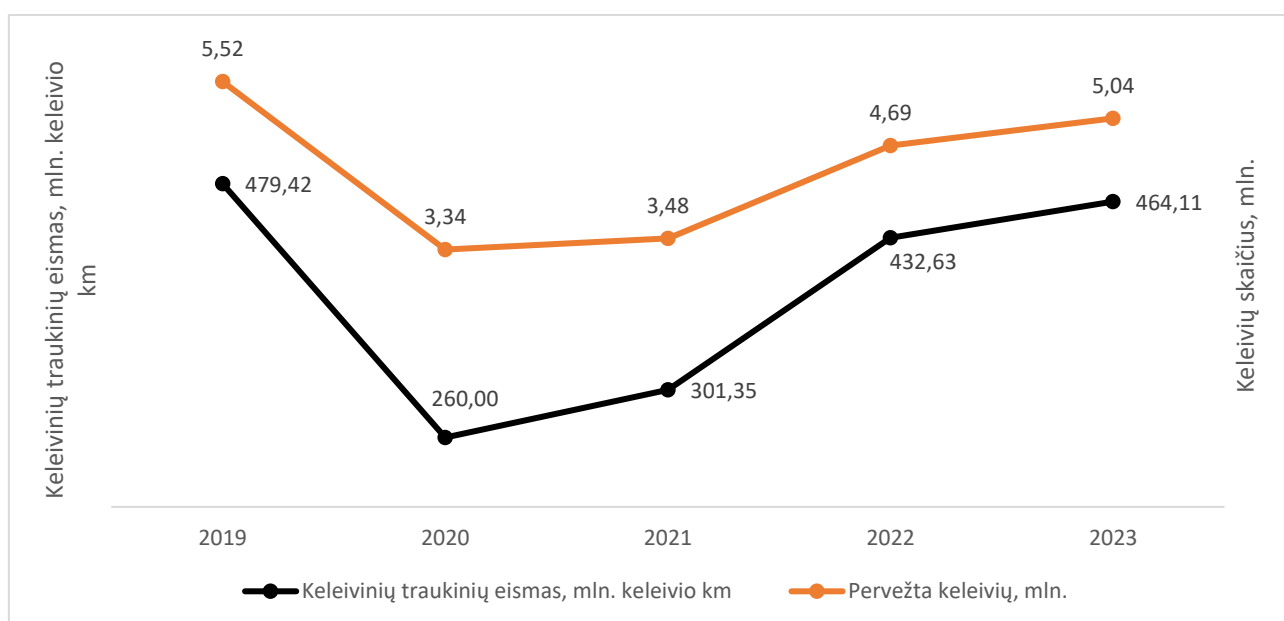
Krovinių vežimo rinkoje pervežtų krovinių kiekį (masę) palyginus su šalies bendroju vidaus rodikliu, galima santykinai įvertinti krovinių vežimo rinkos išsivystymą (apimtį) įvairiose šalyse. 2023 m. Lietuvoje šis rodiklis (pervežtų krovinių kiekio (mln. t) ir šalies BVP (mlrd. USD, 2022 m.⁴) santykis) buvo 0,38 – labai panašus kaip Latvijoje ir Lenkijoje (atitinkamai 0,38 ir 0,34), didesnis nei Estijoje (0,26) ir ženkliai didesnis nei Suomijoje (0,10).

⁴ Rengiant šią ataskaitą duomenų naudoti skelbiami faktiniai BVP duomenys, t. y. 2023 m. BVP dar nebuvo paskelbtas.

2.2. Keleivių vežimo rinka

2023 m. traukiniais buvo pervežta **5,04 mln.** keleivių – 351 tūkst. (7,5 proc.) daugiau nei 2022 m. Didžioji dalis, t. y. 92,9 proc., keleivių pervežta vietiniais maršrutais. Tarptautiniais maršrutais pervežta 359 tūkst. keleivių, iš jų 320 tūkst. (89,1 proc.) – tranzitu.

Keleivių vežimo rinka, vertinant nuvažiuotais keleivio kilometrais, 2023 m. siekė **464,1 mln. keleivio km**, t. y. buvo 7,3 proc. didesnė, palyginti su 2022 m., ir priartėjo iki COVID-19 pandemijos metu buvusio lygio (2019 m. rodiklis – 479,4 mln. keleivio km) (žr. 6 pav.). Nagrinėjant detaliau, 2023 m. vietiniais maršrutais nuvažiuota 384,12 mln. keleivio km (0,7 proc. daugiau nei 2022 m.), tarptautiniais – 79,99 mln. keleivio km (net 56,1 proc. daugiau nei 2022 m.). Pastarasis rodiklis daugiausia augo dėl tranzito srauto didėjimo (2023 m. tranzitu nuvažiuotas keleivio kilometrų skaičius padidėjo 42,9 proc. – nuo 50,79 mln. keleivio km iki 72,60 mln. keleivio km), tačiau atsirado ir papildomų tarptautinių maršrutų.

6 pav. Keleivių ir bagažo vežimo apimtys

Šaltinis: RRT.

Detalesnis keleivių vežimo apimčių išskaidymas pateiktas 2 lentelėje.

2 lentelė. Keleivių vežimo apimtys, 2019–2023 m.

Rodiklis	2019	2020	2021	2022	2023
Keleivinių traukinių eismas, mln. keleivio km	479,42	260,00	301,35	432,63	464,11
- vietiniai maršrutai	340,79	234,13	259,41	381,39	384,12
- tarptautiniai maršrutai	138,63	25,87	41,94	51,23	79,99
- tranzitas	120,87	22,97	41,94	50,79	72,60
Pervežta keleivių, mln.	5,52	3,34	3,48	4,69	5,04

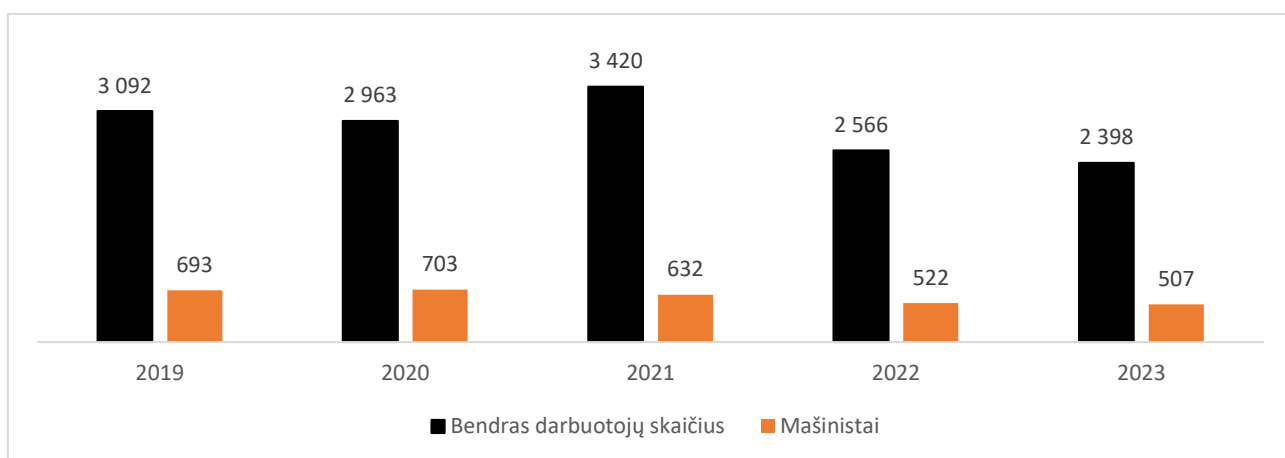
Šaltinis: RRT.

Keleivių vežimo rinką vertinant pagal nuvažiuotus traukinio kilometrus, 2023 m. elektrine trauka nuvažiuota apie 26 proc. viso keleivinių traukinių nuvažiuoto atstumo (2022 m. šis rodiklis buvo 23,7 proc.).

Palyginti su kitomis Baltijos regiono valstybėmis, Lietuvoje keleiviniu geležinkelių transportu naudojasi nedaug gyventojų – per 2023 m. vienas Lietuvos gyventojas keleiviniu traukiniu važiavo vidutiniškai 1,7⁵ karto. Estijoje vienas gyventojas keleiviniu traukiniu važiavo vidutiniškai 5,8 karto, Latvijoje – 9,1, Lenkijoje – 10,2, Suomijoje – 14,8 karto. Atsižvelgiant į šio rodiklio skirtumus minėtose valstybėse, vertintina, kad Lietuvos keleivių vežimo rinka turi ženklaus neišnaudoto potencialo.

3. Darbuotojai geležinkelių rinkoje

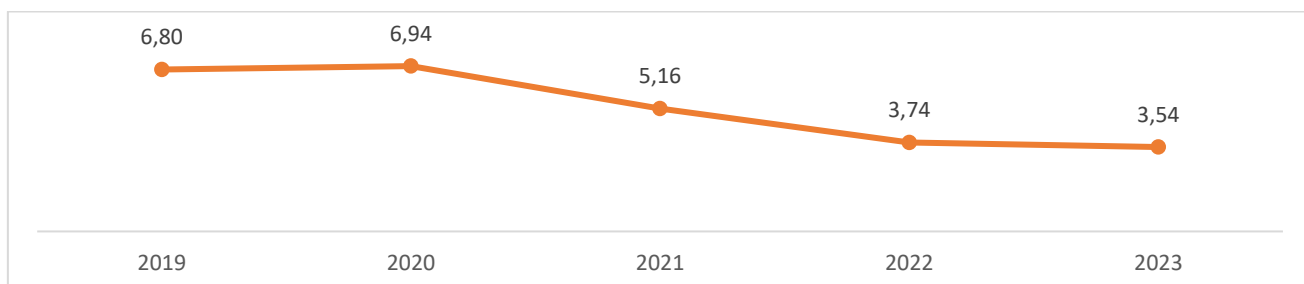
2023 m. pabaigoje įmonėse, teikiančiose vežimo geležinkelių transportu paslaugas, dirbo 2 398 darbuotojai (699 moterys ir 1 699 vyrai). Po itin ženklaus darbuotojų skaičiaus mažėjimo 2022 m. per 2023 m. darbuotojų skaičius šiose įmonėse sumažėjo dar 6,5 proc. Minėtose įmonėse dirbo 507 mašinistai (21,1 proc. nuo visų darbuotojų). Palyginti su 2022 m., mašinistų skaičius sumažėjo 2,9 proc. (žr. 7 pav.).

7 pav. Darbuotojų skaičius metų pabaigoje vežimo geležinkelių transportu paslaugas teikiančiose įmonėse, vnt., 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

Nepaisant bendro darbuotojų skaičiaus mažėjimo krovinių vežimo įmonėse, mažėjant krovinių vežimo apimtims, vienam krovinių vežėjo darbuotojui tenkantis krovinių vežimo apimčių kiekis (neto tkm) 2023 m. toliau mažėjo ir buvo 3,54 mln. neto tkm – 5,2 proc. mažiau nei 2022 m. ir 31,3 proc. mažiau nei 2021 m. (žr. 8 pav.).

8 pav. Krovinių vežimo apimtys vienam krovinių vežėjo darbuotojui, mln. neto tkm, 2019–2023.

Šaltinis: RRT.

⁵ Apskaičiuota pagal keleivių skaičių be tranzitu važiavusių keleivių.

2023 m. pabaigoje valdytojas turėjo 2 418 darbuotojų (35-ais darbuotojais mažiau nei 2022 m. ir 543-ais mažiau nei 2021 m.).

4. Užmokestis už MPP

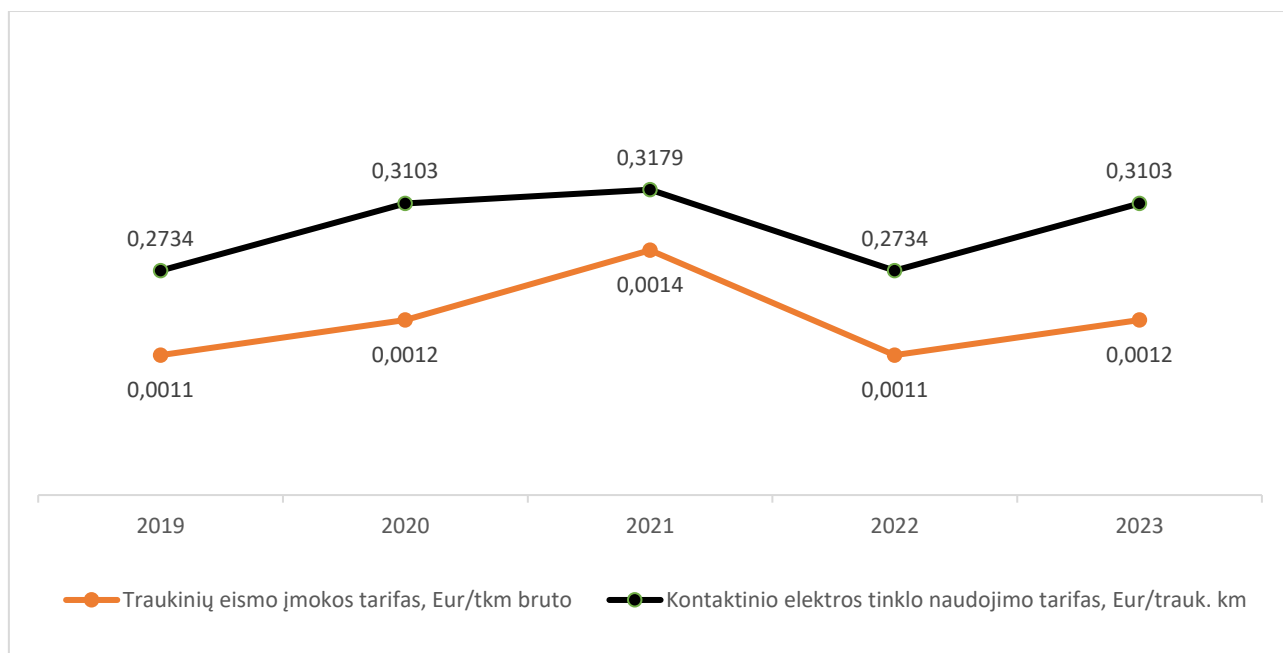
Vadovaujantis Užmokesčio už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą ir užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių⁶ 3 punktu, užmokestį už MPP 2023 m. (2022–2023 m. TTT galiojimo laikotarpiu) sudarė šios įmokos:

- traukinių eismo įmoka;
- keleivių, bagažo vežimo tranzitu įmoka;
- krovinių vežimo tranzitu įmoka;
- keleivių, bagažo ir (ar) krovinių, priskirtų rinkos segmentui, vežimo įmokos (-a);
- kontaktinio elektros tinklo naudojimo įmoka.

4.1. Traukinių eismo ir kontaktinio elektros tinklo naudojimo įmokų tarifai

Traukinių eismo ir kontaktinio elektros tinklo naudojimo įmokos yra užmokesčio už MPP dalys. 2023 m. (2022–2023 m. TTT) taikytas:

- traukinių eismo įmokos tarifas buvo 0,0012 Eur/bruto tkm – 9,1 proc. didesnis nei 2022 m. (2021–2022 m. TTT);
- kontaktinio elektros tinklo naudojimo įmokos tarifas buvo 0,3103 Eur/traukinio km – 13,5 proc. didesnis nei 2022 m. (2021–2022 m. TTT) (žr. 9 pav.).

9 pav. Traukinių eismo (Eur/bruto tkm) ir kontaktinio elektros tinklo (Eur/traukinio km) įmokų tarifai, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

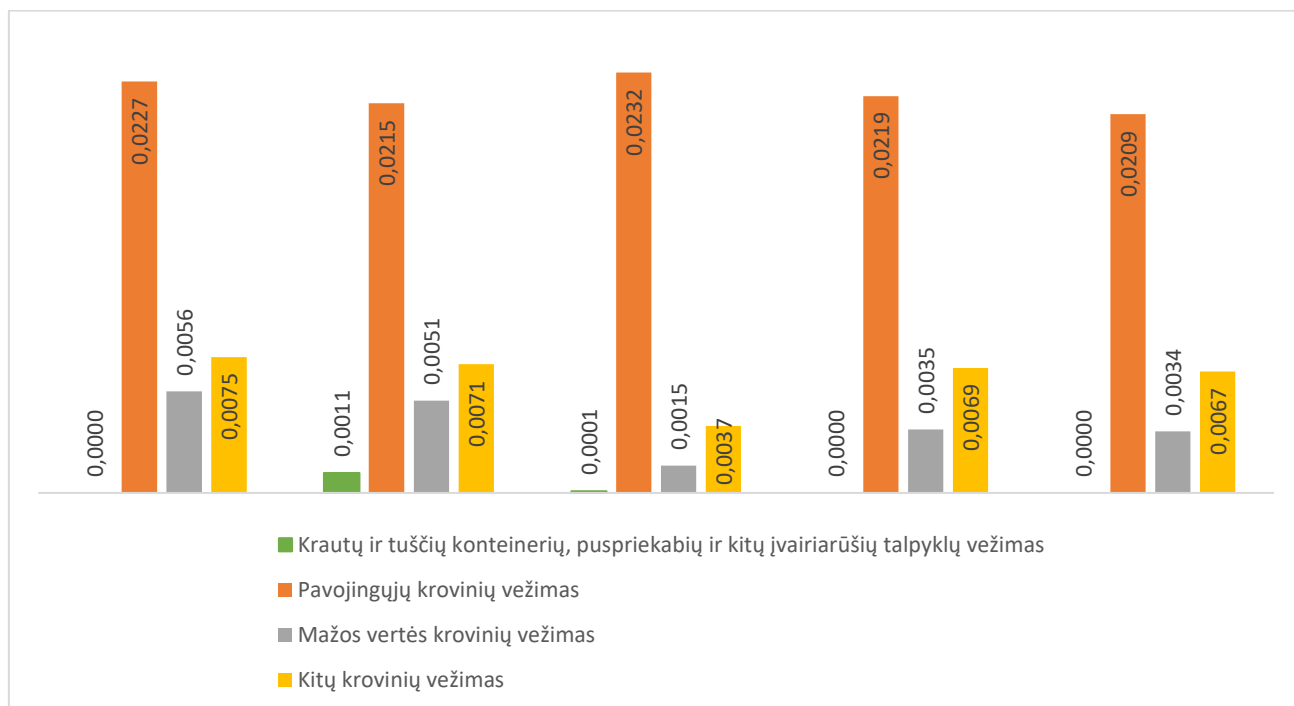
⁶ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 610 ir skelbiamos: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.233775/asr>

4.2. Rinkos segmentų antkainiai

2023 m. (2022–2023 m. TTT) buvo išskirti šie rinkos segmentai:

- krautų ir tuščių konteinerių, puspriekabių ir kitų įvairiarūšių talpyklų vežimo;
- pavojingųjų krovinių vežimo;
- mažos vertės krovinių vežimo;
- kitų krovinių vežimo.

Visi 2023 m. (2023–2023 m. TTT) taikyti rinkos segmentų antkainiai buvo nežymiai mažesni arba tokie pat kaip 2022 m. (2021–2022 m. TTT) (žr. 10 pav.).

10 pav. Rinkos segmentų antkainių tarifai, Eur/neto tkm, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

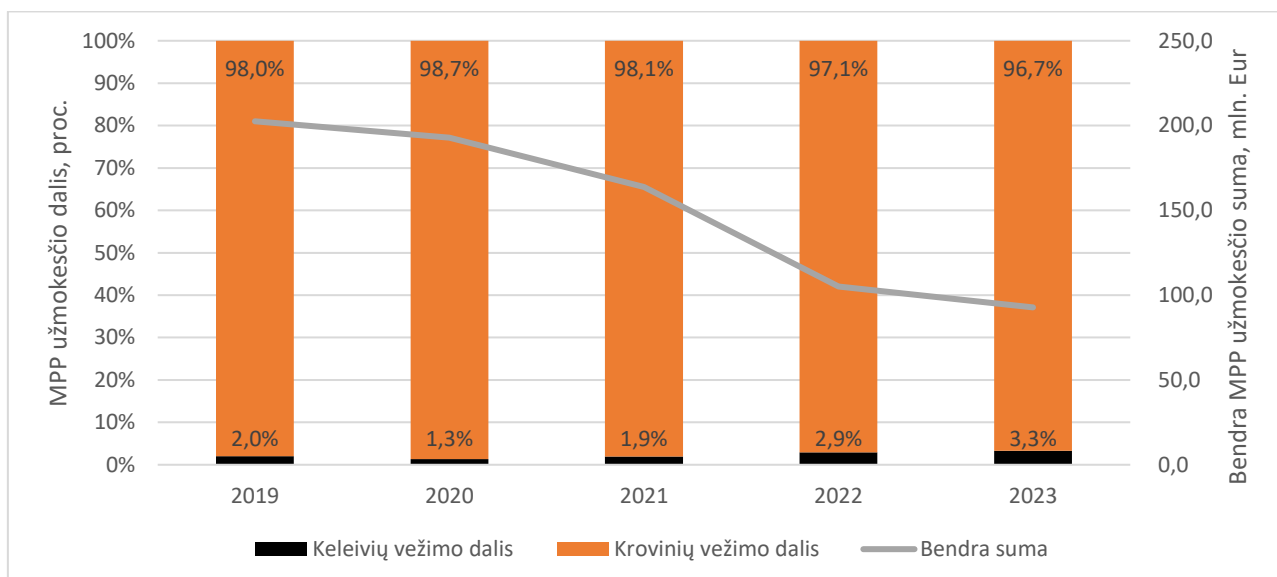
Kintant tarifams ir vežimo apimtims, 2023 m. vidutinė faktinė vieno bendrojo bruto tonkilometro pervežimo LR geležinkelių tinklu kaina beveik nepasikeitė – 2023 m. ji buvo 0,0067 Eur/bruto tkm, palyginti su 0,0066 Eur/bruto tkm 2022 m. Ši tendencija buvo vienoda tiek keleivių, tiek ir krovinių vežimo rinkose (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Vidutinis vežėjų užmokestis, Eur/bruto tkm, 2019–2023 m.

Vidutinė vežėjo įmoka	2019	2020	2021	2022	2023
Bendra visame LR geležinkelių tinkle	0,0062	0,0062	0,0057	0,0066	0,0067
- keleivių vežimas	0,0028	0,0024	0,0027	0,0027	0,0027
- krovinių vežimas	0,0063	0,0063	0,0058	0,0070	0,0071

Šaltinis: RRT.

2023 m. už MPP, susijusį su keleivių vežimu, vežėjai sumokėjo apie 3,1 mln. Eur (0,6 proc. mažiau nei 2022 m.), o už MMP, susijusį su krovinių vežimu, – apie 89,7 mln. Eur (12,0 proc. mažiau nei 2022 m.) (žr. 11 pav.).

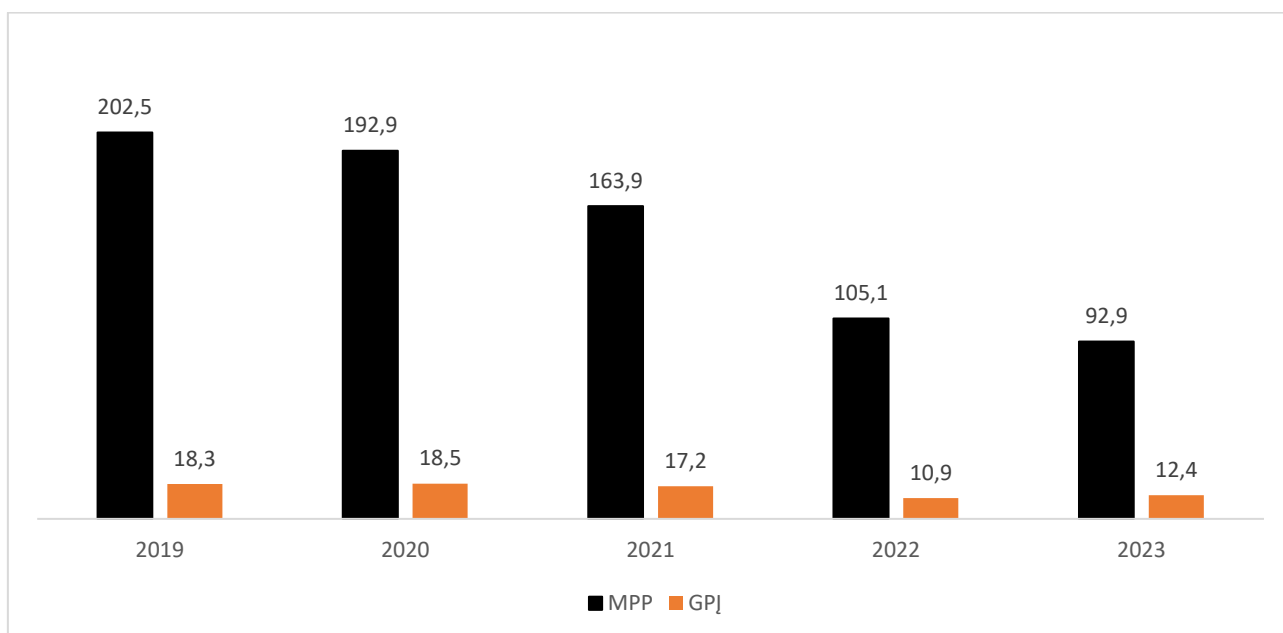

11 pav. Vežėjų sumokėto užmokesčio už MPP struktūra, proc., ir bendra suma, mln. Eur, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

5. Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajamos ir išlaidos

Keleivių vežimo apimtims išliekant panašaus lygio, o krovinių vežimo apimtims mažėjant, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajamos (t. y. pajamos už MPP) toliau mažėjo ir 2023 m. buvo 92,9 mln. Eur – 11,6 proc. mažesnės nei 2022 m. (105,1 mln. Eur). Valdytojo pajamos už GPĮ paslaugas didėjo 1,5 mln. Eur (13,7 proc.) ir 2023 m. siekė 12,4 mln. Eur (žr. 12 pav.).

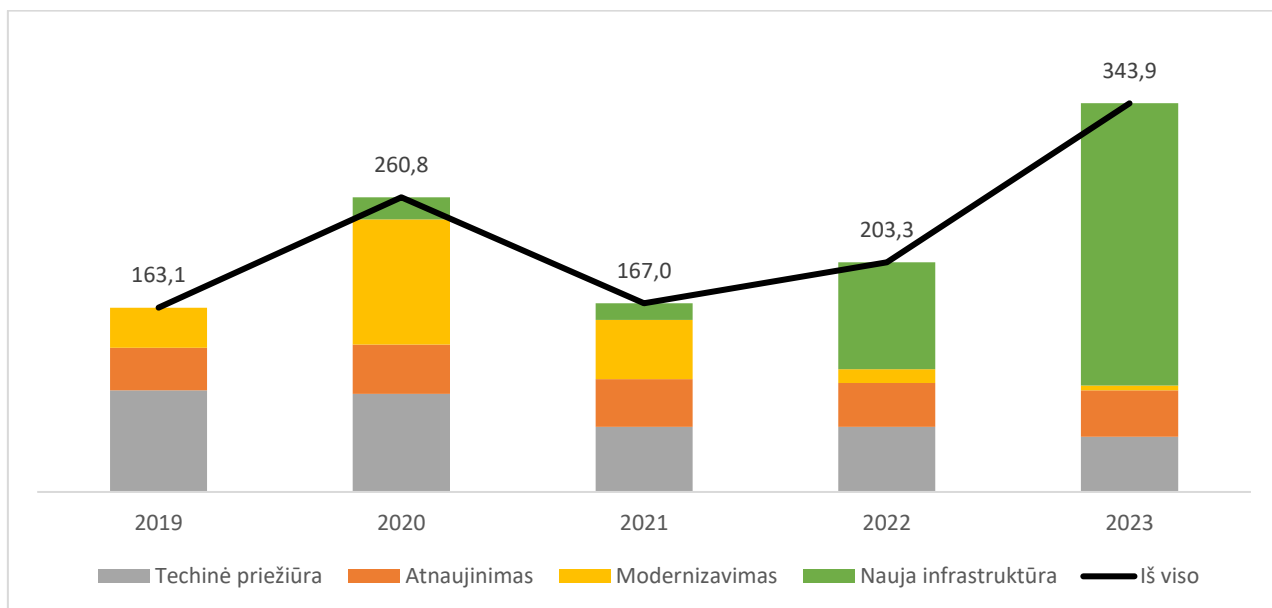

12 pav. Valdytojo pajamos už MPP ir GPĮ paslaugas, mln. Eur, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

2023 m. viešosios geležinkelių infrastruktūros išlaidos siekė 343,9 mln. Eur ir buvo gerokai (69,2 proc.) didesnės nei 2022 m. (203,3 mln. Eur). Šį augimą daugiausia lėmė itin išaugusios investicijos į naują viešąją geležinkelių infrastruktūrą. 2023 m. didžioji dalis investicijų, kaip ir

2022 m., buvo skirta pagrindiniams šios infrastruktūros projektams – „Rail Baltica“ ir „Elektrifikavimas“ – įgyvendinti (žr. 13 pav.).

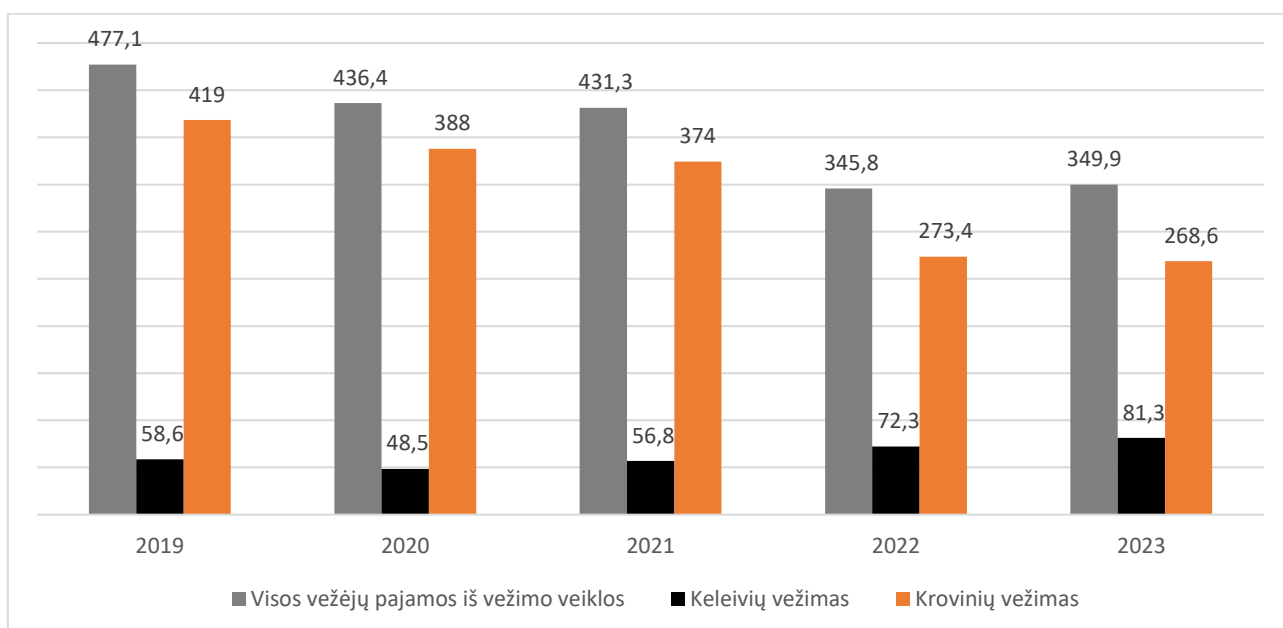

13 pav. Valdytojo išlaidos viešajai geležinkelių infrastruktūrai, mln. Eur, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

6. Vežėjų pajamos ir sąnaudos

Bendra vežėjų pajamų suma (įskaitant 34 mln. Eur valstybės subsidiją keleivių vežimui) padidėjo (nuo 345,8 mln. Eur 2022 m. iki 349,9 mln. Eur 2023 m.). Didėjant keleivių vežimo apimtims, pajamos šioje rinkoje augo nuo 72,3 iki 81,3 mln. Eur (12,4 proc.), o krovinių vežimo rinkoje pajamos nežymiai sumažėjo – nuo 273 iki 268 mln. Eur (–1,8 proc.) (žr. 14 pav.).

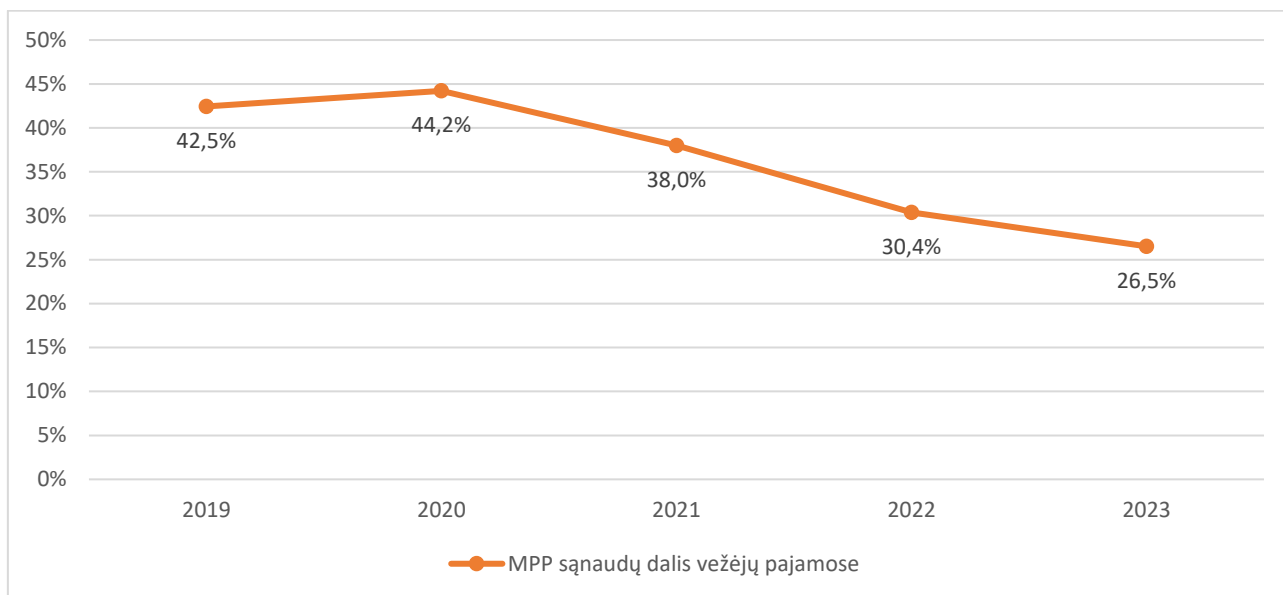

14 pav. Vežėjų pajamos iš vežimo veiklos, mln. Eur, 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

2023 m. vežėjų sumokėtas užmokestis už MPP vežėjų gautose pajamose sudarė 26,5 proc.

Palyginti su 2022 m., ši proporcija sumažėjo beveik 4 procentiniais punktais (nuo 30,4 proc.) ir buvo 16 procentinių punktų mažesnė nei lyginamojo laikotarpio pradžioje – 2019 m. (žr. 15 pav.).

15 pav. Vežėjų sumokėto užmokesčio už MPP dalis vežėjų pajamose, proc., 2019–2023 m.

Šaltinis: RRT.

7. Krovos terminalai ir kiti GPĮ

Valdytojas⁷ 2023 m., kaip ir 2022 m., valdė 38 krovos terminalus. Visi krovos terminalai buvo TEN-T koridoriuose. Du iš minėtų krovos terminalų – intermodaliniai. Jų maksimalus metinis krovos pajėgumas siekė 206 tūkst. TEU. 2023 m. faktinė šių intermodalinių krovos terminalų krova buvo 69,1 tūkst. TEU arba 3,7 proc. mažesnė nei 2022 m. Per 2023 m. buvo išnaudota 33,5 proc. maksimalaus intermodalinių krovos terminalų pajėgumo (2022 m. išnaudojimo rodiklis buvo 34,8 proc.).

Be krovos terminalų, 2023 m. valdytojas valdė 119 keleivių geležinkelio stočių, jų pastatų ir kitų įrenginių, kelionių informacijos skelbimo ir bilietų įsigijimo paslaugai teikti tinkamų vietų, 78 kaupiamuosius kelynus, traukinių formavimo ir manevravimo įrenginius, 1 techninės pagalbos įrenginį ir 1 kitą GPĮ.

Bendros visų valdytojo valdytų GPĮ pajamos 2023 m. siekė 12,4 mln. Eur (žr. 12 pav.).

8. Traukinių punktualumas

2023 m. traukinių punktualumas buvo 83,2 proc., t. y. išliko panašaus lygio kaip 2022 m. (83,6 proc.). Keleivinių traukinių punktualumas siekė 88,7 proc., krovinių buvo mažesnis – 75,3 proc. Taip pat pažymėtina, kad iš visų numatytų važiuoti traukinių skaičiaus, vežėjai atšaukė apie 44 proc.⁸ traukinių (keleivinių traukinių atšaukta 17,6 proc., krovinių – net 62,0 proc.), o valdytojas dėl vykdytų eismo pertraukų atšaukė 2,0 proc. traukinių (visi keleiviniai) (žr. 4 lentelę).

⁷ Duomenis apie 2023 m. teikė ir kiti (privatūs) GPĮ operatoriai, tačiau jie duomenis teikė pirmą kartą ir dėl esančių netikslumų jų suvestinė šioje ataskaitoje nėra skelbiama.

⁸ Ankstesnių laikotarpių duomenų nėra.

4 lentelė. Traukinių punktualumo rodikliai, proc., 2019–2023 m.

Rodiklis	2019	2020	2021	2022	2023
Atšauktų paslaugų dalis ⁹					43,8
Laiku atvykusių traukinių dalis	97,0	75,4	73,1	83,6	83,2
Vėlavusių traukinių dalis	2,8	12,8	24,1	15,8	15,9
Atšauktų traukinių dalis ¹⁰	0,2	11,8	2,8	0,7	2,0

Šaltinis: RRT.

9. RRT gauti ir išnagrinėti skundai

2023 m. RRT gavo ir išnagrinėjo tris vežėjo UAB „Gargždų geležinkelis“ skundus, taip pat išnagrinėjo dar du šios įmonės skundus, gautus 2022 m.¹¹ Dėl dviejų iš minėtų skundų sprendimai priimti dar 2023 m., dėl likusių – 2024 m. pirmaisiais mėnesiais.

2022 m. gruodžio 13 d. RRT gavo UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą dėl užmokesčio už MPP perskaičiavimo. RRT nustatė, kad užmokesčio už MPP nepriemoką valdytojas nustatė pagrįstai ir teisingai, todėl 2023 m. birželio 16 d. priėmė sprendimą, kad skundas yra nepagrįstas.

2023 m. sausio 27 d. RRT gavo UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą dėl valdytojo jam apskaičiuoto užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus. Išnagrinėjusi skundą, RRT 2023 m. birželio 2 d. priėmė sprendimą, kad minėtas užmokestis nustatytas pagrįstai, nes UAB „Gargždų geležinkelis“ pavėluotai pateikė prašymą dėl dalies jam skirtų pajėgumų atsisakymo.

2023 m. spalio 18 d. RRT gavo UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą dėl AB „LTG Cargo“ nesuteikiamų geležinkelių riedmenų remonto paslaugų. Nagrinėjant skundą buvo gauta informacija, kad UAB „Gargždų geležinkelis“ nusprendė atsisakyti prašytų paslaugų, todėl 2024 m. vasario 29 d. RRT priėmė sprendimą, kad skundas nėra pagrįstas. Nepaisant to, RRT atskirai priminė AB „LTG Cargo“ apie pareigą laikytis tam tikrų procedūrinių terminų sudarant sutartis dėl GPĮ teikiamų paslaugų.

2023 m. lapkričio mėn. RRT teismo įpareigojimu ėmėsi nagrinėti UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą, gautą 2022 m. rugsėjo 14 d. Jame UAB „Gargždų geležinkelis“ skundėsi, kad valdytojas, vykdydamas RRT 2022 m. liepos 8 d. įpareigojimą priimti naują sprendimą dėl pajėgumų skyrimo UAB „Gargždų geležinkelis“ 2021–2022 m. TTT galiojimo laikotarpiui, jam skyrė ne visus pajėgumus, kurių jis prašė. Išnagrinėjusi skundą, RRT nustatė, kad valdytojas, priimdamas naują sprendimą, neišnaudojo visų galimybių skirti prašomus pajėgumus, ir pripažino skundą iš dalies pagrįstu, tačiau neįpareigojo valdytojo peržiūrėti pajėgumų skyrimą minėtam laikotarpiui, nes jis jau yra pasibaigęs.

2023 m. gruodžio 15 d. RRT gavo UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą dėl 2023–2024 m. TTT galiojusių Viešosios geležinkelių infrastruktūros tinklo nuostatų (toliau – Tinklo nuostatai) pakeitimo. UAB „Gargždų geležinkelis“ skundėsi, kad minėtuose Tinklo nuostatuose buvo nepagrįstai išplėsta valdytojo teisė sudarant sutartis dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros naudojimo prašyti tam tikrų papildomų dokumentų patikrai dėl pareiškėjų atitikties tarptautinių sankcijų reikalavimams atlikti. RRT, išnagrinėjusi skundą, konstatavo, kad skundžiami Tinklo nuostatų pakeitimai neprieštarauja susijusiems LR teisės aktams, todėl UAB „Gargždų geležinkelis“ skundas yra nepagrįstas.

⁹ Vežėjų atšaukti traukiniai.

¹⁰ Valdytojo atšaukti traukiniai.

¹¹ Daugiau žr. <https://www.rrt.lt/gelezinkeliai/skundu-nagrinejimas/>.

**Kai kurių 2023 m. LR geležinkelių rinkos rodiklių palyginimas su kitomis Baltijos
regiono valstybėmis**

Rodiklis	Lietuva	Estija	Latvija	Lenkija	Suomija
Geležinkelio kelių ilgis, km	1 924	1 441	1 865	19 394	5 915,0
- iš jų - elektrifikuoti keliai, km	152	225	251	12 174	3 424,0
- elektrifikuotų kelių dalis, proc.	7,9%	15,6%	13,5%	62,8%	57,9%
Bendro geležinkelių kelių ilgio ir šalies ploto santykis	0,029	0,032	0,029	0,060	0,017
Keleivių vežėjų skaičius	1	2	4	16	1
Krovinių vežėjų skaičius	3	13	4	34	5
Pervežta keleivių, mln. vnt.	4,7*	7,8	17,1	374,4	82,4
Keleivių ir šalies gyventojų skaičiaus (mln.) santykis	1,67	5,80	9,10	10,17	14,82
Keleivinių traukinių eismas, mln. traukinio km	6,8	-	6,5	191,3	34,9
Keleivinių traukinių eismas, mln. keleivio km	464,1	408,1	612,0	25 900,0	5 199,0
Pervežta krovinių, mln. t	27,2	10,1	15,4	231,7	27,0
Pervežtų krovinių kiekio ir šalies ekonomikos dydžio (mlrd. USD) santykis	0,38	0,26	0,38	0,34	0,10
Krovininių traukinių eismas, mln. traukinio km	4,9	-	2,9	84,4	12,5
Krovininių traukinių eismas, mln. neto tkm	6 395,4	771,3	5 191	61 601,0	8 100,0
Šalies plotas, km ²	65 300	45 339	64 559	322 575	338 462
Gyventojų skaičius, mln. (2022 m.)	2,83	1,35	1,88	36,8	5,56
BVP, mlrd. USD (2022 m.)	70,97	39,1	40,93	688,1	282,9

* Be tranzitu važiuosiu keleivių.

Šaltiniai: Official statistics portal – Official statistics of Latvia (stat.gov.lv), RRT, Statistics Estonia (www.stat.ee), The World Bank (www.worldbank.org/), Statistics Poland (stat.gov.pl), Urząd Transportu Kolejowego (utk.gov.pl), Visuotinė lietuvių enciklopedija (www.vle.lt).